כל דבר שיש בו מנין. כל שדרכו לימנות כלל כגון ליטרות של קציעות שרוב בני אדם אין מוכרין במנין אלא דורסין אותו בעיגול ומוכר כל העיגול יחד הואיל ופעמים שמונין הליטרות לצד למוכרם במנין: **ואפילו בדרבנן.** במידי דאיסוריה מדרבנן כגון תרומת קציעות לא בטיל הואיל ודרכו לימנות כלל כ"ש בדאורייתא כגון פסולי קרבן דמתני': **ליטרא קציעות.** משקל ליטרא של תאנים יבשות של תרומה שקיצעם באימזל בכלי ששמו מקלוע: **שדרסה ע"פ עיגול.** שם כלי הוא עגול ודורסין בה קציעות ונדבקין זו בזו ונעשין עיגול כעין גבינה: **על פי.** דוקא נקט שנראית לעינים: **ואין יודע.** איזה פי כלי נאסר ובכל התחתונות פשיט ה) ליה שאין התרומה מעורבת בהן אלא הפומין לבדם בספק האיסור: רבי מאיר ורבי יהודה פליגי בהא אליבא דר"א ור' יהושע: **רואין אותן כאילו הן פרודות.** אע"פ שאין כאן ק' פומין של ק' כלים של היתר לבד האיסור לבטל האיסור והתחתונות אינן בכלל הספק להצטרף עם העליונות לבטלן ו) רואין את כל ליטראות התחתונות והעליונות שבכל הכלים פרודות ז) וזו מעורבת בכולן והתחתונות מצטרפות להעלות את העליונות שבכל ח) פוס ופוס: **ואם נאו הפומין אסורין.** שהתחתונות שאינן בכלל הספק אין מעלות הפומין: **אפילו יש שם ג' מאות פומין לא יעלו.** דכל שדרכו לימנות לא בטלו: **דרסה בעיגול ואינו יודע באיזה מקום הוא.** שהכלי רחב והרבה ליטראות סדורות לרחבו: **דברי הכל יעלו.** הואיל וליתיה לאיסוריה בעייה שנדרס ונדבק באחרות מלמעלה ומלמטה ומן הלד אין כאן דבר שבמנין כלל: ה"ג **ונמשך** ט) **חד וחד מיניהו ונקריב הוא.** יטלם אחד אחד ובכל חד וחד ניתא מרובא הוא: ופרכינן **נמשך.** בתמיה. משמע יקחם אחד אחד מתוך העדר הא הוה לו האיסור קבוע ועומד ביניהם וקיימא לן בסנהדרין (דף עט.) מוחרב לו פרט לזורק אבן לגו לכל

ר"מ אומר רבי אליעזר אומר כו'. תימה לר"ל דאמר לעיל גבי חבילי תלתן לר"מ כל שדרכו קשיא ו) דר"מ גופיה קסבר דליטרא קציעות בטלה דלא"ג יא) דהוה כל שדרכו מיהו בפ' הערל (יבמות פא.) משמע דלא אמר ר"ל כל שדרכו מקדש אלא תרומה דאורייתא אבל בתרומה בזמן הזה דהיא מדרבנן לא ומ"ת אם תרומה בזמן הזה דרבנן א"כ בטלה קדושת הארץ א"כ כלאי הכרם נמי דרבנן ואמאי תני כל שדרכו וי"ל דכלאי הכרם הוא חד דרבנן דאם לא בטלה קדושת הארץ היה דאוריית' אבל הכא תרתי דרבנן חד דבטלה קדושת הארץ ועוד דתרומת תאנים מדרבנן דלא מיחייב מדאורייתא אלא דגן תירוש ויצהר א"נ יב) דלעיל הכי פירושו שהיה ר"מ אומר כל שדרכו לימנות מקדש מדאורייתא יג) וכיון דבדאורייתא כל שדרכו מקדש דין הוא שיקדש בדרבנן את שדרכו כגון חבילי תלתן של כלאי הכרם א"נ כלאי הכרם כיון שיש בהן איסור הנאה אע"ג דבטלה קדושת הארץ חמור כמו מדאורייתא ומ"ת ובפ"ק דמגילה (דף י.) היכי בעי למימר דקסבר ר"מ קדושה ראשונה קידשה לשעתה וקידשה לעתיד לבא ועוד דרבי יהושע גופיה קאמר התם בהדיא הכי אלמא קסבר לא בטלה קדושת הארץ והיכי יד) לרבי יהושע דליטרא קציעות בטלה לר"ל והיינו יכולין לפרש דלר' יהושע קדושת הארץ לא בטלה ומ"מ ליטרא קציעות עולה משום דתרומת תאנים דרבנן דמטעם זה הקילו בה לומר שהתחתונות מעלות את העליונות ואע"פ שלא נתערבו בכל העיגול והא דמשמע בפרק הערל (יבמות פא.) לר"ל דאי תרומה בזמן הזה דאורייתא לא היה עיגול בעיגולין עולה דקאמר ר"ל והלא אי שונה עיגול בעיגולין עולה אלא מט) תרומה דרבנן ואיזה טוכחה היא והלא ר' יהושע סבר מקריבין אע"פ שאין בית דקדושת הבית לא בטלה וכ"ש קדושת הארץ ואפי' הכי סובר דעיגול עולה ובטל ויש לומר דר' יהושע יסבור דלא מקדש אלא ו' דברים ור"מ דסבר כל שדרכו לא סבר כוותיה בהא ג"כ יל בדוחק התם מט) פרק הערל (גז"ש) ה"ג היינו בתרומת ביכורים דהוי דאורייתא בתאנים ומלינו התם תרומה דאיירי בביכורים דתנן במסכת פרה פ' י"א (מ"ג) דבילה של תרומה שנפלה למי חטאת טהרה ואכלה אם יש כביצה בין טמאה בין טהורה המים טמאים והאוכלה חייב מיתה פי' כשנטלה אדם מיד נטמא גופו מחמת נושא מי חטאת וא"א להיות האוכלה חייב מיתה בהתם תרומה דתרומת פירות דרבנן אם לא נאמר דבתרומת ביכורים מיירי והי"נ יז) מדקדק ר"ל מהא דעיגול בעיגולין עולה אפילו בביכורים דאורייתא ודוחק הוא זה אלא יש לחלק דלענין קדושת הבית קאמר ר' יהושע דלא בטלה כדדרים התם במגילה (דף ג.) אשר לו תומה אע"פ שאין לו עכשיו והיה לו קודם לכן וכן צריך לחלק [נמי לעיל] כמו שפירשתי לעיל בפרק קדשי קדשים (דף פא. ד"ה מאי): **והתחתונות מעלות את העליונות.** אע"פ שאין בספק דימוע הקילו בתרומת פירות דרבנן והא דתנן במס' תרומות בפ"ד (מ"ט) תאנה שנפלה לתוך לבנות ושחורות לבנות אסורות ושחורות מותרות ואין השחורות מעלות את הלבנות לא דמי דהתם אינן יח) השחורות ראויות להיות בספק דימוע שלעולם השחורות מיכרות מתוך לבנות: **רבי יהודה אומר כו'.** ואע"ת לר' יהודה מאי איריא דבר שבמנין אפילו כל מילי אוסר בכל שהוא דהא שמעי' ליה לר' יהודה לקמן בפירקין [דף עח.] דמין במינו לא בטיל ובסיפא נמי דקתני דברי הכל לרבי יהודה יעלו אמאי יעלו וכן לקמן דנקט ר"י רימוני בדן אפילו כל מילי נמי וכן בפ' המזקין (גיטין נד:) נפלו יט) ונתפצעו בשוגג יעלו דברי רבי יהודה אמאי והא מין במינו לא בטיל לר' יהודה ועוד תנן בפ' נוטל (שבת קמא:) רבי יהודה אומר מעלין את המדומע באחד ומאה כ) ואומר ר"ת דלא א"ר יהודה מין במינו בכל שהוא אלא בדבר לח דומיא דדם הפר ודם השעיר דיליף מינה לקמן כא) דדבר המתערב הוא והא דאמרי' בסוף ביצה (דף לח:) דחטין בחטין לא בטיל לר' יהודה בקמח מיירי דהוי דבר המתערב בשעורין קאמר התם דבטל משום דהוי מין בשאינו מינו ואמאי הא מינכרי מהדדי אלא ודאי בקמח מיירי ולא גרסי' בגיטין נפלו לגת ונתפצעו אלא נפלו ונתפצעו דלא מיירי בלח אלא ביבש ובענין זה מפרש ר"ת הא דא"ר יוחנן בסוף ע"ז (דף עג.) ג' כוסות אחד של חולין ואחד של תרומה שמזגן וערבן זה בזה סלק את מינו כמי שאינו ושאינו מינו רבה עליו ומבטלו וקשיא ליה כיון דתרומה עולה בא' ואפילו א"כ מינו נמי יסייע לשאינו מינו לבטל התרומה אלא ש"מ דבמינו במשהו והא דא"ר יוחנן התם (דף עג.) דכל איסורין שבתורה במינו בנותן טעם חוץ מנבל ויין נסך ולא חשיב תרומה משום דבכולל נבל היא כא) דכיון דבאחד טעמא הוא דמפרש התם טעמא דנבל דכהיתרו כך איסורו דאיתה אחת פוטרת את הכרי והוא הדין תרומה כעלייתה כך איסורה ובכל דוכתא דתרומה עולה באחד ומאה בדבר יבש ומתני' דתקומץ רבה (מנחות כג.) שתי מנחות שלא נקמצו דלא מבטלי ליה שיריס לטיבלא דמוקמינן התם כר' יהודה במנחת סולת מיירי שנתערב בא) לגמרי בדבר בב) לח ולא במאפה תנור ומחבת ומרחשת והיא דנבילה בשאוטה בהקומץ רבה (שם כג.) בשנימוחה. וה"ר יוסף טוב מפלגל"י הקשה לר"ת מהיא דפסחים (דף טו.) דאבית של תרומה שנשברה בגת העליונה והתחתונה חולין טמאין דאמרי' התם (דף כא.) דאם נפלה לק' חולין דברי הכל תרד ותטמא אלמא דאפי' לח עולה באחד ומאה ונראה שכמו כן היה יכול להקשות מהיא דשאור של חולין ושל תרומה שנפלו בעיסה דאין לח מתערב יותר ממנו ועוד תניא במסכת תרומה בג) בתוספתא פרק סאה תרומה לוג יין גלול שנפל לתוך ק' לוגין עכורין בד) וחזר בו ר"ת דודאי אין חילוק בין לח ליבש ותירץ דהא דתרומה עולה בא' ומאה בנפלה לתוך חולין מתוקנין דאי אפשר למבטל דהיינו חולין להיות כבטל דהיינו תרומה והיא דב' כוסות א' של תרומה ואחד של חולין בה) שאינן מתוקנין דאפשר להם ליעשות תרומה קסבר בו) לה ר' יוחנן כמאן דאמר בהקומץ רבה (דף כג.) בתר מבטל אזלינן והוי מין במינו והיא דפסחים (דף כא.) למ"ד בתר בטל אזלי' דמשקין לכי סריחי אין שם משקין עליהן ולא אפשר לה לתרומה שתיעשה חולין וא"ת וטבל במינו במשהו היכי משכחת לה הא א"א למבטל דהיינו החולין שיעשו טבל וי"ל שנפל טבל טבול לתרומה בטבל שאינו טבול לתרומה דהוי מין במינו כיון דשם טבל עליהם בח) על שניהם א"נ טבל שראה פני הבית בטבל שלא ראה פני הבית א"נ בבג) נפל לתוך חולין מתוקנין ובעודה לתרומה ביד בעלים דאפשר לאתשולי עלה והשתא דאתינן להכי איכא לאוקומי ההיא דב' כוסות בחולין מתוקנין וכגון דתרומה ביד בעלים והיא דפסחים בתרומה ביד כהן ועוד י"ל לתירוץ קמא כר"ת לי) ההיא דפסחים (דף כא.) כר' חייא דאית ליה לר' יהודה נבלה ושחוטה בטלות זו בזו ולהכי חשיב התם מין בשאינו מינו לענין משהו אע"פ שחשובין מין במינו לענין אחד ומאה דלא סגי להו בס' אבל רבי יוחנן דלא כרבי חייא דה"נ מוכח בהקומץ רבה (מנחות כג.) דלאו כ"ע אית להו דר' חייא והיא משנה דאין דס מבטל דס פירש בקונטרס בהקומץ רבה (ג"ז שם) כ) לרב חסדא דאזיל בתר מבטל הוא דלא כרבי חייא ואפילו לרבי חנינא דאזיל בתר בטל נראה דאיכא טובא דהיא דאין רוק ואין מי רגליס מבטל רוק ואין מי רגליס לקמן בפירקין

כל דבר שיש בו מנין אפילו בדרבנן לא בטיל וכל שכן בדאורייתא דתניא א) ליטרא קציעות שדרסה על פי עיגול ואינו יודע באיזו עיגול דרסה על פי חבית ואינו יודע באיזו חבית דרסה על פי כוורת ואינו יודע באיזו כוורת דרסה ר"מ אומר ר"א אומר רואין את העליונות ב) כאילו הן פרודות והתחתונות מעלות את העליונות ר' יהושע אומר א) אם יש מאה פומין יעלו ואם לאו הפומין אסורין והשולים מותרין רבי יהודה אומר ר"א אומר אם יש שם ק' פומין יעלו ואם לאו הפומין אסורין וכו' רבי יהושע אומר אפילו יש שם שלשה מאות פומין לא יעלו ג) דרסה בעיגול ואינו יודע באיזה ג) מקום בעיגול דרסה או לצפונה או לדרומה דברי הכל יעלו רב אשי אמר אפי' תימא רבנן ד) בעלי חיים חשיבי ולא בטלי ונמשוך ד) ונקרב חד מינייהו ונימא ג) כל דפריש מרובא פריש ד) נמשוך הוה לה קבוע

ר"מ אומר רבי אליעזר אומר כו'. תימה לר"ל דאמר לעיל גבי חבילי תלתן לר"מ כל שדרכו קשיא ו) דר"מ גופיה קסבר דליטרא קציעות בטלה דלא"ג יא) דהוה כל שדרכו מיהו בפ' הערל (יבמות פא.) משמע דלא אמר ר"ל כל שדרכו מקדש אלא תרומה דאורייתא אבל בתרומה בזמן הזה דהיא מדרבנן לא ומ"ת אם תרומה בזמן הזה דרבנן א"כ בטלה קדושת הארץ א"כ כלאי הכרם נמי דרבנן ואמאי תני כל שדרכו וי"ל דכלאי הכרם הוא חד דרבנן דאם לא בטלה קדושת הארץ היה דאוריית' אבל הכא תרתי דרבנן חד דבטלה קדושת הארץ ועוד דתרומת תאנים מדרבנן דלא מיחייב מדאורייתא אלא דגן תירוש ויצהר א"נ יב) דלעיל הכי פירושו שהיה ר"מ אומר כל שדרכו לימנות מקדש מדאורייתא יג) וכיון דבדאורייתא כל שדרכו מקדש דין הוא שיקדש בדרבנן את שדרכו כגון חבילי תלתן של כלאי הכרם א"נ כלאי הכרם כיון שיש בהן איסור הנאה אע"ג דבטלה קדושת הארץ חמור כמו מדאורייתא ומ"ת ובפ"ק דמגילה (דף י.) היכי בעי למימר דקסבר ר"מ קדושה ראשונה קידשה לשעתה וקידשה לעתיד לבא ועוד דרבי יהושע גופיה קאמר התם בהדיא הכי אלמא קסבר לא בטלה קדושת הארץ והיכי יד) לרבי יהושע דליטרא קציעות בטלה לר"ל והיינו יכולין לפרש דלר' יהושע קדושת הארץ לא בטלה ומ"מ ליטרא קציעות עולה משום דתרומת תאנים דרבנן דמטעם זה הקילו בה לומר שהתחתונות מעלות את העליונות ואע"פ שלא נתערבו בכל העיגול והא דמשמע בפרק הערל (יבמות פא.) לר"ל דאי תרומה בזמן הזה דאורייתא לא היה עיגול בעיגולין עולה דקאמר ר"ל והלא אי שונה עיגול בעיגולין עולה אלא מט) תרומה דרבנן ואיזה טוכחה היא והלא ר' יהושע סבר מקריבין אע"פ שאין בית דקדושת הבית לא בטלה וכ"ש קדושת הארץ ואפי' הכי סובר דעיגול עולה ובטל ויש לומר דר' יהושע יסבור דלא מקדש אלא ו' דברים ור"מ דסבר כל שדרכו לא סבר כוותיה בהא ג"ע יל בדוחק התם מט) פרק הערל (גז"ש) ה"ג היינו בתרומת ביכורים דהוי דאורייתא בתאנים ומלינו התם תרומה דאיירי בביכורים דתנן במסכת פרה פ' י"א (מ"ג) דבילה של תרומה שנפלה למי חטאת טהרה ואכלה אם יש כביצה בין טמאה בין טהורה המים טמאים והאוכלה חייב מיתה פי' כשנטלה אדם מיד נטמא גופו מחמת נושא מי חטאת וא"א להיות האוכלה חייב מיתה בהתם תרומה דתרומת פירות דרבנן אם לא נאמר דבתרומת ביכורים מיירי והי"נ יז) מדקדק ר"ל מהא דעיגול בעיגולין עולה אפילו בביכורים דאורייתא ודוחק הוא זה אלא יש לחלק דלענין קדושת הבית קאמר ר' יהושע דלא בטלה כדדרים התם במגילה (דף ג.) אשר לו תומה אע"פ שאין לו עכשיו והיה לו קודם לכן וכן צריך לחלק [נמי לעיל] כמו שפירשתי לעיל בפרק קדשי קדשים (דף פא. ד"ה מאי): **והתחתונות מעלות את העליונות.** אע"פ שאין בספק דימוע הקילו בתרומת פירות דרבנן והא דתנן במס' תרומות בפ"ד (מ"ט) תאנה שנפלה לתוך לבנות ושחורות לבנות אסורות ושחורות מותרות ואין השחורות מעלות את הלבנות לא דמי דהתם אינן יח) השחורות ראויות להיות בספק דימוע שלעולם השחורות מיכרות מתוך לבנות: **רבי יהודה אומר כו'.** ואע"ת לר' יהודה מאי איריא דבר שבמנין אפילו כל מילי אוסר בכל שהוא דהא שמעי' ליה לר' יהודה לקמן בפירקין [דף עח.] דמין במינו לא בטיל ובסיפא נמי דקתני דברי הכל לרבי יהודה יעלו אמאי יעלו וכן לקמן דנקט ר"י רימוני בדן אפילו כל מילי נמי וכן בפ' המזקין (גיטין נד:) נפלו יט) ונתפצעו בשוגג יעלו דברי רבי יהודה אמאי והא מין במינו לא בטיל לר' יהודה ועוד תנן בפ' נוטל (שבת קמא:) רבי יהודה אומר מעלין את המדומע באחד ומאה כ) ואומר ר"ת דלא א"ר יהודה מין במינו בכל שהוא אלא בדבר לח דומיא דדם הפר ודם השעיר דיליף מינה לקמן כא) דדבר המתערב הוא והא דאמרי' בסוף ביצה (דף לח:) דחטין בחטין לא בטיל לר' יהודה בקמח מיירי דהוי דבר המתערב בשעורין קאמר התם דבטל משום דהוי מין בשאינו מינו ואמאי הא מינכרי מהדדי אלא ודאי בקמח מיירי ולא גרסי' בגיטין נפלו לגת ונתפצעו אלא נפלו ונתפצעו דלא מיירי בלח אלא ביבש ובענין זה מפרש ר"ת הא דא"ר יוחנן בסוף ע"ז (דף עג.) ג' כוסות אחד של חולין ואחד של תרומה שמזגן וערבן זה בזה סלק את מינו כמי שאינו ושאינו מינו רבה עליו ומבטלו וקשיא ליה כיון דתרומה עולה בא' ומאה א"כ מינו נמי יסייע לשאינו מינו לבטל התרומה אלא ש"מ דבמינו במשהו והא דא"ר יוחנן התם (דף עג.) דכל איסורין שבתורה במינו בנותן טעם חוץ מנבל ויין נסך ולא חשיב תרומה משום דבכולל נבל היא כ) דכיון דבאחד טעמא הוא דמפרש התם טעמא דנבל דכהיתרו כך איסורו דאיתה אחת פוטרת את הכרי והוא הדין תרומה כעלייתה כך איסורה ובכל דוכתא דתרומה עולה באחד ומאה בדבר יבש ומתני' דתקומץ רבה (מנחות כג.) שתי מנחות שלא נקמצו דלא מבטלי ליה שיריס לטיבלא דמוקמינן התם כר' יהודה במנחת סולת מיירי שנתערב בא) לגמרי בדבר בב) לח ולא במאפה תנור ומחבת ומרחשת והיא דנבילה בשאוטה בהקומץ רבה (שם כג.) בשנימוחה. וה"ר יוסף טוב מפלגל"י הקשה לר"ת מהיא דפסחים (דף טו.) דאבית של תרומה שנשברה בגת העליונה והתחתונה חולין טמאין דאמרי' התם (דף כא.) דאם נפלה לק' חולין דברי הכל תרד ותטמא אלמא דאפי' לח עולה באחד ומאה ונראה שכמו כן היה יכול להקשות מהיא דשאור של חולין ושל תרומה שנפלו בעיסה דאין לח מתערב יותר ממנו ועוד תניא במסכת תרומה בג) בתוספתא פרק סאה תרומה לוג יין גלול שנפל לתוך ק' לוגין עכורין בד) וחזר בו ר"ת דודאי אין חילוק בין לח ליבש ותירץ דהא דתרומה עולה בא' ומאה בנפלה לתוך חולין מתוקנין דאי אפשר למבטל דהיינו חולין להיות כבטל דהיינו תרומה והיא דב' כוסות א' של תרומה ואחד של חולין בה) שאינן מתוקנין דאפשר להם ליעשות תרומה קסבר בו) לה ר' יוחנן כמאן דאמר בהקומץ רבה (דף כג.) בתר מבטל אזלינן והוי מין במינו והיא דפסחים (דף כא.) למ"ד בתר בטל אזלי' דמשקין לכי סריחי אין שם משקין עליהן ולא אפשר לה לתרומה שתיעשה חולין וא"ת וטבל במינו במשהו היכי משכחת לה הא א"א למבטל דהיינו החולין שיעשו טבל וי"ל שנפל טבל טבול לתרומה בטבל שאינו טבול לתרומה דהוי מין במינו כיון דשם טבל עליהם בח) על שניהם א"נ טבל שראה פני הבית בטבל שלא ראה פני הבית א"נ בבג) נפל לתוך חולין מתוקנין ובעודה לתרומה ביד בעלים דאפשר לאתשולי עלה והשתא דאתינן להכי איכא לאוקומי ההיא דב' כוסות בחולין מתוקנין וכגון דתרומה ביד בעלים והיא דפסחים בתרומה ביד כהן ועוד י"ל לתירוץ קמא כר"ת לי) ההיא דפסחים (דף כא.) כר' חייא דאית ליה לר' יהודה נבלה ושחוטה בטלות זו בזו ולהכי חשיב התם מין בשאינו מינו לענין משהו אע"פ שחשובין מין במינו לענין אחד ומאה דלא סגי להו בס' אבל רבי יוחנן דלא כרבי חייא דה"נ מוכח בהקומץ רבה (מנחות כג.) דלאו כ"ע אית להו דר' חייא והיא משנה דאין דס מבטל דס פירש בקונטרס בהקומץ רבה (ג"ז שם) כ) לרב חסדא דאזיל בתר מבטל הוא דלא כרבי חייא ואפילו לרבי חנינא דאזיל בתר בטל נראה דאיכא טובא דהיא דאין רוק ואין מי רגליס מבטל רוק ואין מי רגליס מבטל מי רגליס לקמן בפירקין

מסורת הש"ס

א) תרומות פ"ד מ"י ביצה ג: ירושׁ' תרומות פ"ד ה"ז, ב) עי' ירושלמי ערלה פ"ב ה"א, ג) [יומא פד: וש"נ], ד) [עיין תוספות תולין לא. ד"ה ספקן] ה) עי' לקמן פא. ועיקר דברי ר"י במנחות כב., ו) ד"ה לימא.

גליון הש"ס

תוס' ד"ה רבי יהודה אומר וכו' ואומר ר"ת דלא אמר ר' יהודה. עיין לקמן דף עז ע"ב תוס' ד"ה הא נמה"ל:

שינויי נוסחאות

א) פלוגתא דר"מ ור"י ליתא במשנה דתרומות, אמנם בתוספתא דתרומות פ"ה איתא, לכך שפיר איתא דתניא (הגרי"ב): ב) מפרש"י כאן מוכח דגרים רואין אותן. וכמו שהוא בגיונו. וכ"ה במשנה שם (רש"ש). וכ"כ רש"י כ"י דה"ג בתוספתא, וחולק בגוס' התוספתא שלנו אינו. אינה מפי' רש"י בגיליה [עי' מוסף רש"י] משמע דמפרש כהגירסא שלפנינו רואין את העליונות. מיהו בגיונו שם נמי כתב רואין אותן. וככי"ל וכיר"ל הגירסא רואין את התחתונות: ג) באיזה עיגול דרסה דברי הכל יעלו, דרסה בעיגול היינו פלוגתייהו, אלא אמר רב פפא דרסה בעיגול ואין ידוע היכן דרסה או לצפונה כו' כל"ל (*ש"מ, וכ"ה בביצה ג ע"א): ד) ונימשוך חד חד מיניהו ונקרב כל"ל (ש"מ וצ"ק, וכ"ה ברש"י ובד"ו רפ"ט וש"מ): ה) פשיטא (ש"מ): ו) כ"ל לבטל (דפוסי ונציה): ז) כ"ל כאילו הן פרודות (ש"מ): ח) עי' תוס' קדושה: ט) ונמשוך חד חד כל"ל (שמכ"י, צ"ק): י) קשיא דר"מ אדר"מ דהא ר"מ גופיה כל"ל (ב"ש): יא) כ"ל ואע"ג (ש"מ): יב) לשון תוס' יכמות אי נמי חבילי תלתן הוי את שדרכו וה"פ: יג) כ"ל בדאורייתא (ב"ש. וכ"ה בר"ש ערלה פ"ג ותוס' יבמות פא ע"א): יד) והיכי קאמר ר"מ אליבא דר' יהושע כל"ל (ש"מ): טו) כ"ל אלמא (צ"ק): טז) דהתם בפ' הערל היינו כו' כל"ל (צ"ק): יז) ומשום הכי נמי מדקדק כל"ל (צ"ק): יח) כ"ל אין (צ"ק): יט) כ"ל נפלו לגת (ב"ש): כ) היא דחד טעמא כל"ל (ב"ש): כא) כ"ל שמתערב (ש"מ): כב) כ"ל כדבר (שמכ"י): כג) תרומות (ב"ש): כד) עכורין יעלה כל"ל (צ"ק): כה) חולין בחולין שאינן (ד"ו): כו) כ"ל וסבר (ש"מ): כז) כ"ל אפילו למ"ד (צ"ק): כח) תיבת עליהם ממתק (צ"ק): כט) כ"ל א"נ אפילו נפל (צ"ק): ל) כ"ל דר"ת דההיא (צ"ק): לא) כפפריס שלנו לא נמצא כפ' גיד הנשה לא הקושיא ולא התירוץ, ואולי היה כך גירלסקס (גליון). ויותר נראה כ"ל להגיה בש"מ ופריך התוס'. וכמו שהוא בספקי ר' מרדכי מכת"י וז"ל ומשני בריה חשיבא ולא בטלה, ומקשי התוס' תיפוק ליה דהוה הגיד קבוע ומתרצי' דלא חשיב מחצה על מחצה כו' עכ"ל: לב) ככי"י חד חד מיניהו גרס והס"ד והשאר עד סוף העמוד ליתא:

ליקוטים

הו"ל קבוע וכל קבוע כמחצה על מחצה דמי. והא דקיי"ל מדאורייתא חד בתרי בטיל היינו היכא שמעורב ואינו ניכר האיסור כו' ובדבר חשוב אפי' מעורב לא בטיל ואמר כל קבוע כו' כדאמר בפ' התערובת גבי תערובת בעלי חיים דחשיבי ולא בטלי דפריך ונמשוך ונקריב חד מינייהו ונימא כל דפריש מרובא פריש ומשני נמשוך בתמיה הוה ליה קבוע וכל קבוע כו', ועיקר הטעם אינו משום קבוע אלא משום דבעלי חיים לא בטלי כמו דבר שדרכו לימנות. (תוס' חולין לה.)

עין משפט נר מצוה

יג א מיי' פרק י"ד מהלכות תרומות הלכה ו:
יד ב מיי' שם הלכה ז:
טו ג מיי' פ"ו מהל' פסה"מ הל"פ ופט"ו מהל' מהלכות אסורות הל"ו טוש"ע י"ד סימן קי סעיף ח:

מוסף רש"י

אפילו בדרבנן. אפילו במידי דרבנן כגון ליטרא קציעות דאיירי בתרומת פירות דרבנן: ליטרא קציעות. תאנים שנתייבשו בשדה וקצנן במקלוע, והוא שם כלי העשוי לכך וחותכין בו עוקלי התאנים ואחר כך דורסין אותם בכלי עגול והן נדבקין יחד ונעשין כגבינה והוא נקרא עגולי דבילה וכשבאין למוכרן מפרידן במגריפה ומוכרן במשקל ליטרא (ביצה ג:) קציעות. מקלוע, כלי (שותתין) [שעושין בו הגרוגרות, ועל שם כלי קרי לה קציעות בכמה דוכתין (מנחות נד:) שדרסה על פי עיגול. ע"פ כלי ששמו עגול שבו עושין העגולין: ואינו יודע באיזה עיגול. אבל פיו הוא ולא כתוכו: ר' מאיר אומר. כן נמלקו ר' אליעזר ור' יהושע בדבר זה, ר' אליעזר אומר אע"פ שאין ליטרות התחתונות בספק דמוע, מצטרפות התחתונות אל הפומין של כל העגולים הללו (ביצה ג:) רואין אותן כאילו הן פרודות. אם אין כאן מאה פומין של היתר שיהא בהן כדי להעלות פי האיסור באחד ומאה, רואין כאילו ליטרות בודדות של כל הפומין פרודות מעל הפומין ומעורבות בכל שולים ומנאלו כולם בספק דמוע ומצטרפות התחתונות להעלות את ליטרא שעל הפה, דהואיל ותרומת פירות דרבנן מקילים בהעלאתם: אם יש מאה פומין. אל היתר לבד פומין של איסור: יעלו. מעלין אותן באחד ומאה: ואם לאו הפומין אסורין. ואין השולים מועילין לבטל הפומין, הואיל ואין בספק הדמוע: ר' יהודה אומר. לא כן נמלקו ר' אליעזר ור' יהושע, אלא כן נמלקו ר"א אומר כו': אפילו יש שם שלש מאות פומין. וכולן בכלל הספק: לא יעלו. אין מעלין את היתיר, הואיל ופומי הכלי דבר שיש בו מנין הוא לא בטלי ואפילו בדרבנן: דרסה בעגול כו'. דעכשיו אינן נכרות, שהרי מדובקות ואינו יודע היכן היא אם בלפונו של עגול או בדרומו, הואיל והשעה נלאו בת מנין היא ולא מנכרת דברי הכל יעלו, ותנא דלעיל ר' יהודה ואליבא דר' יהושע היא (שם ד.):

נוסחאות רש"י כת"י

אפילו במידי דרבנן. כגון תרומת פירות האיתן לא בטלו: ליטרא קציעות. משקל ליטרא: שדרסה. תאנים המיובשות בחמה ואחר כך דורסין אותם בכלי עגול ומנו עגול: על פי עיגול. דוקא נקט על פי שאין מתמונות בספק האסור אלא הפומין בלבד: ר' מאיר ור' יהודה פליגי אליבא דר' אליעזר ור' יהושע: רואין אותן כאילו הן פרודות. גרסינן בתוספתא. כלומר אע"פ שאין התחתונות בספק האיסור מצטרפות הן לעליונות לק"א ליטראות לבטל את האיסור דמקילינן בביטול תרומת פירות דרבנן: כאילו הן פרודות. כל הליטראות והתחתונות מעורבות עם העליונות: ר' יהושע אומר. אין התחתונות מצטרפות להעלות האיסור שהרי אין בספק האיסור אלא הפומין ואם יש בפומין כדי לבטל יבטלו ואם לאו הפומין אסורין: אפילו יש שם כו'. דקסבר כל שדרכו לימנות אינו בטל והפומין דרכן לימנות כמה פומי כלים יש: באיזה מקום בעיגול. דאין האיסור בנין ואין משוב לימנות הילכך בטל: ונמשוך. משמע מתוך העדר המעורב ימשוך אחד ויקרינהו ואחריו אחר וכן הלאה: ר"ג לב) ונמשוך חד חד מיניהו ונקריב. יטלם אחד אחד ובכל חד וחד ניתא מרובא הוא: ופרכינן נמשוך. בתמיה, הא הוי ליה האיסור קבוע ועומד. חד חד מיניהו גרסי':

שיטה מקובצת ונמשוך חד חד מיניהו וכו'. וא"ת הא אמרינן בעלי חיים חשיבי ולא בטלי. וי"ל דהיינו דוקא כי שקלינן כולם או רובם או ודאי לא יועיל המעטה. אבל אם משך כל אחד מהם בפני עצמו ונתן שפיר כל דפריש מרובא קא פריש: הוה ליה קבוע כו'. בפרק גיד הנשה (דף לו:) תנן גיד הנשה (שנתערב) [שנתבשל] עם הגידין בזמן שמכירו בטתן טעם ואם לאו כולן אסורין ופריך בגמרא (דף לט: בסופו) וליבטל ברובא ומשני כריש חשיבה ולא בטילה, ופריך לא) למה לי לשנויי הכי תיפוק ליה משום דגיד הנשה קבוע וכל קבוע כמחצה על מחצה ומשני דאין חשיב מחצה על מחצה רק היכא שידוע האיסור במקום קביעתו כי הכא דתנשה שלו נגילה ידוע ומבורר במקום קביעות. ואשתא קשה א"כ מאי מעני הכא הוי ליה קבוע והלא אין האיסור ידוע ומבורר: ותוד"ה ר"מ אומר כו' אבל בתרומה בזמן הזה דאינו דאורייתא ממילא טפי. ועוד יש לומר דלעיל דאורייתא ממילא דנפשיה והכא אלינא דרבנן (תוס' מהר"ם): ד"ה רבי יהודה כו' אלמא דאפילו לה עולה באחד ומאה. ונתוס' מהר"ם מירץ הא דיליה והא דרבינא הלכן דלקמן:

א וכל קבוע כמחצה על מחצה דמי: נכבשינהו דניידי [א] ונימא כל דפריש מרובא פריש אמר רבא (השתא דאמור רבנן לא ניקרב) גזירה שמא יבאו י' כהנים בבת אחת ויקרבו [ב] א"ל ההוא מרבנן לרבא אלא [ג] מעתה מגיסא אסירא משום שמא יבאו י' כהנים בבת אחת ויקחו בעשרה [ד] כהנים בבת אחת מי אפשר אלא אמר רבא משום [ה] קבוע אמר רבא השתא דאמרי רבנן לא נקריב אי נקריב [ו] לא מרצי איתיביה רב הונא בר יהודה לרבא [ז] חטאת שנתערבה בעולה ועולה שנתערבה בחטאת אפי' אחת בריבוא ימותו [ח] כולן [ט] במה דברים אמורים בכהן נמלך אבל בכהן שאין נמלך עשאן למעלה מחצה כשר ומחצה פסול למטה מחצה כשר ומחצה פסול אחת למטה ואחת למעלה שניהן פסולות שאני אומר חטאת קריבה למעלה ועולה קריבה למטה אלא [ז] הא כמאן דאמר [ז] בעלי חיים נדחין הא כמאן דאמר [ז] בעלי חיים אינן נידחין הרי שחוטין דלכולי עלמא נידחין ונכבשינהו דניידי נימא כל דפריש מרובא פריש.

וכגון שלא בפנינו פירשו ממקום קבוע דאי היתה הפרישה בפנינו היו אסורין כאילו לקחן במקום קביעות וכן מוכח בפרק קמא דפסחים (דף ט:) דתשע צבורין של [לא] חמץ ואחת של מצה ואתא עכבר ושקל דאמרי' כל קבוע כמחצה על מחצה דמי ובפרק גיד הנשה (חולין לה.) אמרי' גבי תשע חנויות בנמצא הלך אחר הרוב אפילו נמצא ביד עובד כוכבים לב) והיינו טעמא דגבי ציבורין מיירי בדשקל עכבר קמן שנולד לנו הספק במקום קביעות ולכך קאמר לג) ונכבשינהו דניידי דכיון שיצאו ממקום קיבועו אמרינן מרובא פריש והכי נמי אמרינן בפרק בתרא דיומא (דף פד:) גבי תשעה עכו"ם וישראל אחד ביניהן דבאותה אחר מפקחין ובאחר אחרת אין מפקחין דמגזור משום קבוע היה נראה דאי שקיל חד מן הקבוע אסור מדאורייתא ולא אמרי' מרובא פריש לד) דכיון דדבר חשוב הוא ולא בטל היכא דה"ל קבוע כמחצה על מחצה דמי אבל ג"ש לומר כן מדאמר רב בסמוך טבעת של עבודת כוכבים שנתערבה במאה טבעות ונפלה אחת מהן ליס הותרו כולן ומשמע נמי לדידיה דבמתני' [דנתערבו] אחד בריבוא ומית חד מייייהו אמרי' דאיסורא ומית והשאר מותרין ואמאי לה) אדרבה דהיתר נפל ומית אלא היינו טעמא דהקילו משום דמדאורייתא בטלי ברובא ° דכל מילי מדאורייתא ברובא בטלי כיון דלא ידיע ואפילו ששה דבריס מאחר שנתערב ולא ידיע וכן תרומה בטלה באחד ומאה ולא שייך כל קבוע אלא בדבר הידוע כגון תשע חנויות ותשע צבורין ותשע לפרדעים ותשע עכו"ס שהיתר והאיסור שלהם ידועים במקומם: במה דברים אמורים בכהן נמלך בו'. אין משנה זו שנויה כך במסכת קינים אלא פרק אחד הוא שמתחיל כך וקאי אכל מאי דתני לעיל לו):

דדבר חשוב הוא ולא בטל אבל א"א ובו' כל"ל לפי הגרלאה (באה"מ): לה) ואמאי נימא דהיתר נפיל דהיתר מית כל"ל (גליון): לו) בש"מ נוסף והתלמוד מביא בקובר: לז) בגיטין ליתא, אלא להתוס' שם מילתו קן. ובכ"מ שם מירץ זה בענין אחר: לח) מיבעי והפקעתם ליתא בכמ"י, ושם אינו ברור כ"כ וראלה שכתוב דהוי חזי בשעת שחיטה. ובגליון כ' נלע"ל ואינן יכולין להפקיע ההקדש כי אם קודם שחיטה. וע"ע תוס' ימנות שם שמילתו בענין אחר:

מז א מיי' פ"ח מהל' מאכ"א הל' ז' טוש"ע י"ד סימן קי סעיף ג וטור י"ד סוף סי' מז ועיין כ"י:

יז ב מיי' פ"ח מהל' פסח"מ הלכה ח:

יח ג מיי' פ"ו שם הלכה ח:

מוסף רש"י

בעלי חיים נדחין. בהמה שנדחית במיים דמויס דיחוי גמור, שאף לכשנראית למה שהיתה ראויה אינה קריבה אלא רועה (פסחים צח.). ואע"ג דהדר מיתזו לוימו לעולם משום דיחוי קמאי (תמורה כו:). ואיכא למ"ד אין דיחוי אלא בשחוטין אבל בע"ח שנדחו מחזיק ונקלין (קדושין ז):

נוסחאות רש"י כת"י

וכל קבוע כמחצה על מחצה דמי. דנפקא לן מוקדש לו פרט לזרק אבן לגו בסנהדרין (עט.) וביומא (פד:): ונכבשינהו דניידי. יכוף אוקן שיצאו כי היכי דלא ניחוי קבוע: ה"ג אמר רבא גזירה שמא יבאו שערה כהנים בבת אחת ויקריבו. שמא יבאו שערה כהנים ויזקרו הדמים יחד ויקטירו החלבים בבת אחת דהשתא איכא לימיר מרובא פריש דרובא הכא איתיה: אלא מעתה מגיסא דאסירא. כי הגנים בתוכו הוא אוסרתן או שהחלבים בתוכו הוא אוסרתן להיות נאסרין משום רוב, מכיון שנפל מן התערובת כל אחד לבדו כשהן נולדין ואמרן בכל חד מרובא פריש והוכשר, יתוור ויפסל כתוך המגים: ומשני גזירה שמא יבאו י' כהנים בבת אחת ויקחו. שמא יקחום יחד עשרה מן העדר ורובא כי הדדי פיליגו: ובכ"א מי משכחת לה. בשלמא זריקה והקטרה איכא לימיר בבת אחת אבל לקיחה כיון דניכבשינהו למיניד וניידי ליכא לימיר בבת אחת דאי אפשר לקחן דכל חד לבדו בלמעלה לקיחתן כיי פריש חד לבהמה וחד לבהמה לריך לדדוף אחריו: אלא אמר רבא גזירה משום קבוע. דלימא אתי לימיתך חד וחד כי לא ניידי ולימיר מרובא פריש ותנן קיס לן כל קבוע כמחצה על מחצה דמי כדפריש לעיל: אי מקריב לא מהלב. דאיתמי ליה מדרבנן: תטאה שנתערבה בעולה. בעופות קמייריי דלית להו תקנתא בעולה אמין פדיון לעוף כדאמרינן במנחות בפרק המנחות והנסכים (דף ק:): מחצה כשר ומחצה פסול. ומביא חטאת ויקריבנה למטה. ותיובתא לרבא מהא דקתני מחצה כשר דהא הכא אילו אתי לאימלוכי אמרי' ליה לא תקריב כדקתני יתומות אמין משנים כ) לפסול זה בידים מפני תקנת חבירו וכי לא נמלך והקריב קתני דהעשוי כהלכתא כשר וה"נ הכשירין ילו: הא כ"מ"ד. פלוגתא רבי בא) יהודה ורבנן היא בסדר יומא (דף סד:): והרי שחוטין דלע"ע. כל הנך דפליגי בבעלי חיים מודו בשחוטין דנידחין: ותנן. במתני' אם קרב הראש כו' אברי בעל מום ואברי עולות תמימות הרבה שנתערבו ר"א אומר אם קודם שנמלך בה בב) הקריב אחד מן הראשים יקרבו כל הראשים ואפי' לכתחלה דתנינן איסורא באותו שקרב ראשון והא הכא דאילו אתי בריאש לאימלוכי א"ל לא תקריב דכתיב ואשה לא תתנו מהם (ויקרא כב) וכי לא אימליך מכשרינן הנך דפריש בג) ולא אמרינן ידחו: הוא

מסורת הש"ס

ג) קינן ל"ל מ"ב, ב) שם פ"ג מ"ל, ג) [יומא סד. וש"נ] ועי' לעיל יב. רש"נ, ד) ד"ה לעולם, ה) דף לח:

גליון הש"ם

[תוס' ד"ה אלא וכו' דבל מילי מדאורייתא ברובא בטלי וכו'. עי' מעילה דף כא ע"ב בתוס' ד"ה פרוטה וכו' וכנ"מ דף ו ע"ב בתוס' ד"ה קפן וכו']:

שינויי נוסחאות

א) ל"ל דנניידו (ש"מ, וכנ"ז בבתה"י). בכ"ש נכבשינהו כי היכי דנניידו. וכפ' התרומה גרס דנציאידן, ופי' נעמידם במקום לר וקנן כי היכי שילנו מפס בדוחק וכל אחת ואחת כשאין פורסת מן החדר נימא כל דפריש כו': ב) ל"ל ויקריבו. וכן בכ"ש (ש"מ): ג) נ"א אטו מגיסא (גליון). ועי' טה"ק שמבלבל מילון הגרי': ד) תיבות בעשרה כהנים נמחק, וא"ל ובבת אחת (שמכ"י): ה) ל"ל גזירה משום (*שמכ"י): ו) ל"ל מקריב (*שמכ"י): ז) ל"ל א"ל (*ש"מ, צ"ק): ח) ל"ל אשתכח (ש"מ): ט) בהיתר קרב דמרובא פריש ל"ל (צ"ק): י) ואיסורא בהני דפיישי כל"ל (ש"מ): יא) אמרן ביה מרובא פריש כל"ל (ש"מ): יב) ל"ל נסבי (ש"מ, צ"ק): יג) והקטרה אפשר לצמצם ואיכא כו' כל"ל (ש"מ): יד) כולם א"א לצמצם לקיחתן, הלא צריך לדדוף ולהשיג את כל אחד כל"ל וסל"ד (ש"מ): טו) מכלן עד תינח ילפי' לה. כס"ק אינו (ש"מ): טז) ל"ל חזיזר ונראה (באה"מ): יז) ל"ל שהוא הג"ר מן ור' אומר כו' עד ילפי' לה. ומולק רבו אל הגה אפילס"ש (בה"מ): יח) כל שהוא דמגו דילפי' לה דאחד דנכרי דמינכר כל שהוא ושוב כו' כל"ל. פי' הא דילפי' דכל קבוע כמחצה על מחצה דמי, מפרט לזרק אבן לגו, והיינו ט' ישראלים ואחד נכרי דמינכר הנכרי כל שהוא (צ"ק): יט) ל"ל והוה ש"מ): כ) נ"א מקריבין (גליון): כא) ס"ל רב ורבי יוחנן (ש"מ): כב) ל"ל בא והקריב (ש"מ): כג) נדל"ל דפיישי (רש"ש): כד) ל"ל בסאתיים. ופי' רביעית ליר טומא לוסר סאתים ליר טיהור (צ"ק): כה) תיבות דר' יהודה נמחק (צ"ק): כו) כרבנן (ש"מ): כז) בטל בכל מקום ואיכא כל"ל (ש"מ, צ"ק): כח) כאן חסר, עי' תוס' ימנות כב ע"ב (ש"מ). וז"ל תוס' שם והשתא ניחא הא דתניא בתוספ' יין נסך שנפל על גבי עובדים ידחם על גבי יין יקלף את היין והשאר מותר אע"פ שאי אפשר שלא ישאר שם משהו יין אבל קשיא מההיא דתניא בתוס' דטבול יום גבי חבית שניקבה בין מפיה בין מצידיה בין משוליה טמאה רבי יהודה אומר מפיה ומשוליה טמאה ומפיה מפני שמשקה מתמיד לתוך ידו משוליה מפני שהמשקה גרוד על גבי ידו מן הצדדין יעלה באחד ומאה: כט) ל"ל אבל (ב"ש וצ"ק): ל) ל"ל כיון (באה"מ): לא) של מצה ואחת של חמץ ואתא כו' כל"ל (הגרי"ב): לב) אלא ע"כ היינו טעמא כל"ל (צ"ק): לג) קאמר הכא ונכבשינהו כל"ל (ב"ש). גי' מ"ג א"נ לכך קאמר כו'. והוא תירוץ אחר ע"ש, וע' טה"ק: לד) פריש היכא דה"ל קבוע כמחצה על מחצה דמי כיון דדבר חשוב הוא ולא בטל אבל א"א ובו' כל"ל לפי הגרלאה (באה"מ): לה) ואמאי נימא דהיתר נפיל דהיתר מית כל"ל (גליון): לו) בש"מ נוסף והתלמוד מביא בקובר: לז) בגיטין ליתא, אלא להתוס' שם מילתו קן. ובכ"מ שם מירץ זה בענין אחר: לח) מיבעי והפקעתם ליתא בכמ"י, ושם אינו ברור כ"כ וראלה שכתוב דהוי חזי בשעת שחיטה. ובגליון כ' נלע"ל ואינן יכולין להפקיע ההקדש כי אם קודם שחיטה. וע"ע תוס' ימנות שם שמילתו בענין אחר:

נוסחאות רש"י כת"י

וכל קבוע כמחצה על מחצה דמי. דנפקא לן מוקדש לו פרט לזרק אבן לגו בסנהדרין (עט.) וביומא (פד:): ונכבשינהו דניידי. יכוף אוקן שיצאו כי היכי דלא ניחוי קבוע: ה"ג אמר רבא גזירה שמא יבאו שערה כהנים בבת אחת ויקריבו. שמא יבאו שערה כהנים ויזקרו הדמים יחד ויקטירו החלבים בבת אחת דהשתא איכא לימיר מרובא פריש דרובא הכא איתיה: אלא מעתה מגיסא דאסירא. כי הגנים בתוכו הוא אוסרתן או שהחלבים בתוכו הוא אוסרתן להיות נאסרין משום רוב, מכיון שנפל מן התערובת כל אחד לבדו כשהן נולדין ואמרן בכל חד מרובא פריש והוכשר, יתוור ויפסל כתוך המגים: ומשני גזירה שמא יבאו י' כהנים בבת אחת ויקחו. שמא יקחום יחד עשרה מן העדר ורובא כי הדדי פיליגו: ובכ"א מי משכחת לה. בשלמא זריקה והקטרה איכא לימיר בבת אחת דאי אפשר לקחן דכל חד לבדו בלמעלה לקיחתן כיי פריש חד לבהמה וחד לבהמה לריך לדדוף אחריו: אלא אמר רבא גזירה משום קבוע. דלימא אתי לימיתך חד וחד כי לא ניידי ולימיר מרובא פריש ותנן קיס לן כל קבוע כמחצה על מחצה דמי כדפריש לעיל: אי מקריב לא מהלב. דאיתמי ליה מדרבנן: תטאה שנתערבה בעולה. בעופות קמייריי דלית להו תקנתא בעולה אמין פדיון לעוף כדאמרינן במנחות בפרק המנחות והנסכים (דף ק:): מחצה כשר ומחצה פסול. ומביא חטאת ויקריבנה למטה. ותיובתא לרבא מהא דקתני מחצה כשר דהא הכא אילו אתי לאימלוכי אמרי' ליה לא תקריב כדקתני יתומות אמין משנים כ) לפסול זה בידים מפני תקנת חבירו וכי לא נמלך והקריב קתני דהעשוי כהלכתא כשר וה"נ הכשירין ילו: הא כ"מ"ד. פלוגתא רבי בא) יהודה ורבנן היא בסדר יומא (דף סד:): והרי שחוטין דלע"ע. כל הנך דפליגי בבעלי חיים מודו בשחוטין דנידחין: ותנן. במתני' אם קרב הראש כו' אברי בעל מום ואברי עולות תמימות הרבה שנתערבו ר"א אומר אם קודם שנמלך בה בב) הקריב אחד מן הראשים יקרבו כל הראשים ואפי' לכתחלה דתנינן איסורא באותו שקרב ראשון והא הכא דאילו אתי בריאש לאימלוכי א"ל לא תקריב דכתיב ואשה לא תתנו מהם (ויקרא כב) וכי לא אימליך מכשרינן הנך דפריש בג) ולא אמרינן ידחו: הוא

שיטה מקובצת

ונכבשינהו דניידי ונימא כו'. וקשה דהא בפ"ק דפסחים (דף ט:) גבי ע' לבונין של מלח לא אמרינן כל דפרש כו' כיון דבפניו פירשו וא"כ מאי פריך הכא, הלא כיון דפרש מן הקביעות בפניו לא אמרינן כל דפרש מרובא קא פרש. וי"ל דה"ק דניידיגו שלא בפניו שנטוש פניו אחור כדי שלא נראה מהיכן פירש. וכן מצינו דבנכבשינהו ר"ל שנעשים אותם מעיניו כדמתרגמינן (ויקרא ב) ואם נראה להשר דאמרינן דלא תשיב פירש מרובא שיש דוחקא היכא דאיסור יחוד ומבורר ממקום קביעתו כי הכא דפרש בפניו מן הקביעות הייינו דוחקא היכא דאיסור יחוד ומבורר ממקום קביעתו דאיכא לימיר מרובא פריש דרובא הכא איתיה: אלא מעתה מגיסא דאסירא. כי הגנים בתוכו הוא אוסרתן לא אמרינן כל דפרש מרובא קא פרש. וי"ל דה"ק דניידיגו שלא בפניו שנטוש פניו אחור כדי שלא נראה מהיכן פירש. וכן מצינו דבנכבשינהו ר"ל שנעשים אותם מעיניו כדמתרגמינן (ויקרא ב) ואם נראה להשר דאמרינן דלא תשיב פירש מרובא שיש

הוא דאמר. ר"א כתנן המנרי ס"ל דאפילו בשחוטין לית ליה דמייה: **אפילו דם.** שעיר הנעשה בפנים בכוס שכבר נשחט אם מת המשתלח מביא חבירו מן השוק ומזווג לדם ולא אמרינן הואיל ונלחה הדם במיתת חבירו ישפך ויביא שניס ויגריל עליהן ויתכפר בהן: **ואמאי יתנן** [ו]ר"א אומר אם קרב הראש של אחד מהן יקרבו כל הראשים הוא דאמר כחנן המצרי [ז]דתניא חנן המצרי אומר אפילו דם בכוס מביא חבירו ומזווג לו אמר ר"נ אמר רבה בר אבוה אמר רב [א]אטבעת של עבודת כוכבים שנתערבה במאה טבעות ונפלה אחת מהם לים הגדול הותרו כולן דאמרינן הך דנפל היינו דאיסורא איתיביה רבא לרב נחמן אפילו אחת בריבוא ימותו כולן אמאי נימא [ב] דמית איסורא מית א"ל רב דאמר כר' אליעזר [ח]דתנן רבי אליעזר אומר אם קרב הראש של אחד מהן יקרבו כל הראשים כולן [ג] והא אמר ר"א [ט]לא התיר רבי אליעזר אלא [כ]שנים שנים אבל אחד אחד לא א"ל אנא [ד] תרתי קאמינא אמר רב [ה] טבעת של עבודת כוכבים שנתערבה במאה טבעות ופרשו ארבעים למקום אחד וששים למקום אחר פרשה אחת מארבעים אינה אוסרת אחת משששים אוסרת מאי שנא אחת מארבעים דלא דאמרינן איסורא ברובא איתיה אחת מששים נמי אמרינן איסורא ברובא איתיה אלא [ו] אם פרשו ארבעים כולן למקום אחד אין אוסרות ששים למקום אחד אוסרות כי אמריתה קמיה דשמואל א"ל הנח לעבודת כוכבים שספיקה וספק ספיקה אסורה עד [ז] סוף העולם מיתיבי [י]ספק עבודת כוכבים אסורה וספק ספיקה מותרת כיצד [ח] כוס של עבודת כוכבים שנפל לאוצר מלא כוסות כולן אסורין פירש אחד מהן לריבוא ומריבוא לריבוא מותרין [ט] תנאי היא [י]דתניא ר' יהודה אומר [יא]רימוני באדן אוסרין בכל שהוא כיצד נפל אחד מהן לתוך ריבוא ומריבוא לריבוא אסורין ר"ש בן יהודה אומר משום ר"ש לריבוא אסורין [יב]ומריבוא [יג] לשלשה ומשלשה למקום אחר מותר שמואל דאמר כמאן אי כרבי יהודה אפילו בשאר איסורים [יא] אסור אי כר"ש אפילו בעבודת כוכבים נמי שרי וכי תימא שאני ליה לר"ש בין עבודת כוכבים לשאר איסורים אלא הא דתניא ספק עבודת כוכבים אסורה וספק ספיקה מותרת מני לא רבי יהודה ולא ר' שמעון לעולם רבי שמעון [יב] ושמואל סבר לה כר' יהודה בחדא ופליג עליה בחדא אמר מר מריבוא לשלשה ומשלשה למקום אחר מותר **ותנן** ר"א אומר כו'. לא שייך למימר אדפריך מר' אליעזר לסייעיה מדרבנן דאמרו אפילו קרבו כולן חוץ מאחד מהן יצאו לבית השריפה וגבי כוסות ישפך לאמה דלמא דרבנן לאו משום דחייה פסלי אלא מטעם אחרינא [יא]: **ונפלה אחת מהן לים הגדול הותרו כולן.** משום דמדאורייתא [יב] ברובא בטיל כדפירשנו [מס"ה] הקילו כאן ודוקא נפלה ממילא אבל הפילה אפילו שוגג קנסינן אטו מזיד ודוקא ליס הגדול שאינה בעין אבל פירשה לא כדמוכח בהחיא [יג] ופרשו ארבעים למקום אחד דלא מהניא פרישתה [יד] להתיר השאר [טו] וכן מוכח דקאמר רב דאמר כר"א וגבי אין המדומע מדמע אלא לפי החשבון שמעינן ליה לר"א בפ"ק [טו] דתרומות דאמר היא סאה שנפלה אבל האחרים לא נתקנו: **רב דאמר בר"א.** תימה הא טעמא דר"א משום דכתיב (ויקרא כב) מום בם הוא דלא ירצו הא ע"י תערובת ירצו כדמפרש ביומא פ' שני שעירים (דף סד.) אבל בעלמא לא וי"ל דהא דאיצטריך לן קרא לא לחד בתרי אצטריך דבלאו קרא ברובא בטיל אלא לחד בחד אצטריך והש"ס מייתי ליה לקרא משום דכיון דכל כך התיר הכתוב אין לאוי להחמיר מדרבנן לגבוה:

פירש אחד מהן לריבוא ומריבוא לריבוא מותרין. לא אצטריך מריבוא לריבוא אלא למימר מאן דאסר אסר בכולהו כדפרישית לעיל א"נ משום דיש חילוק בין ריבוא ראשון לריבוא שני דריבוא ראשון אי מתהני מכולהו בצת אחת אסור דקמתהני בחדא ספיקא כיון דבצת אחת מתהני אבל ריבוא שני אפילו נהנה מכולם בצת א' ספק ספיקא הוא ושרי וכן מריבוא לג' ומג' לג' מותר אבל אסור ליהנות מג' הראשונים בצת אחת ומן השניים שרי מהאי טעמא דפרישי [טו] ובקונטרס לא פירש כן:

אם קרב הראש כו'. מתני' היא (לקמן עז:) איכרים כשרים בגמרי בעלמא מום אם לא נמלך כהן והקריב אחד מן הראשין יקרבו כל הראשין כולן ואבל הפילבים יקרבו. וכן אם קרב אחד מן הכרעים יקרבו כל הכרעים דתליגן איסור בגאותו אקרב ראשון. והא הכא דאילו אחת לגמלוני אמרינן ליה יצאו לגיה הסריפה שלא תקריב ספק בעל מום וכי לא נמלך והקריב אחד שרי לאכול האיסור בו מכשרין האיברים הדומין לו ומלגו: **הוא דאמר.** ר' אליעזר כהן המנרי סבירא ליה דאמר אפילו שחוטין אין נלחין: **אפילו דם.** בכוס של שעיר הנעשה בפנים שנשחט מביא חבירו ומזווג לו, אם מת המשתלח מביא שעיר מן השוק לחיות זוג לדם זה לשתלח אמת המת ולא אמרינן נלחה השחוט משמע חבירו ויביא שניס ויגריל עליהן בתחילה: **טבעת של עבודת כוכבים.** של תקרובת עבודת כוכבים בה]: **ואמאי.** יאמרו כולן כיון דמת חד מיניהו ליפתרו אינך כולהו ואימא הא דמית דאיסורא נמי: **כר' אליעזר.** דאמר בתמתיתין אם קרב הראש של אחד מהן יקרבו כל הראשין כולן: **והאמר ר' אליעזר.** דאמר בכל חד דהאי דהימיתא ואיסורא אלין בהאי דאיסורא אלא שהוא נחבטל וחיה נראה דרך גנאי שיזדמן שום אכילת איסור לפיהו, דהא מה"ט נוהגין העולם להשליך אחד אפילו מתערובת איסור שנתבטל ברוב מעצמו. לאפוקי במפלי אין האיסור עדיין לפנינו בודאי, דמימר אמר האיסור נפל ולא יזדמן שום דבר אסור לפיהו, הלכך במבטל לא קנסינן שוגג אטו מזיד משום דודאי לא ירבה במזיד כדי לאכול האיסור הבדור, משא"כ אם הפילה שיתלה לומר האיסור נפל לים. ובהכי ניחא נמי מה שכתבו הפוסקים לענין ביטול חד בתרי וז"ל ומיהו אע"פ שנתחכה חתיכה אחת אין תולין לומר האיסור נתחך ונתבטל ויהיו כולן מותרין כו' כן נ"ל (נאר שפא פי' מ'):

אם קרב הראש כו'. מתני' היא (לקמן עז:) איכרים כשרים בגמרי בעלמא מום אם לא נמלך כהן והקריב אחד מן הראשין יקרבו כל הראשין כולן ואבל הפילבים יקרבו. וכן אם קרב אחד מן הכרעים יקרבו כל הכרעים דתליגן איסור בגאותו אקרב ראשון. והא הכא דאילו אחת לגמלוני אמרינן ליה יצאו לגיה הסריפה שלא תקריב ספק בעל מום וכי לא נמלך והקריב אחד שרי לאכול האיסור בו מכשרין האיברים הדומין לו ומלגו: **הוא דאמר.** ר' אליעזר כהן המנרי סבירא ליה דאמר אפילו שחוטין אין נלחין: **אפילו דם.** בכוס של שעיר הנעשה בפנים שנשחט מביא חבירו ומזווג לו, אם מת המשתלח מביא שעיר מן השוק לחיות זוג לדם זה לשתלח אמת המת ולא אמרינן נלחה השחוט משמע חבירו ויביא שניס ויגריל עליהן בתחילה: **טבעת של עבודת כוכבים.** של תקרובת עבודת כוכבים בה]: **ואמאי.** יאמרו כולן כיון דמת חד מיניהו ליפתרו אינך כולהו ואימא הא דמית דאיסורא נמי: **כר' אליעזר.** דאמר בתמתיתין אם קרב הראש של אחד מהן יקרבו כל הראשין כולן: **והאמר ר' אליעזר.** דאמר בכל חד דהאי דהימיתא ואיסורא אלין בהאי דאיסורא אלא שהוא נחבטל וחיה נראה דרך גנאי שיזדמן שום אכילת איסור לפיהו, דהא מה"ט נוהגין העולם להשליך אחד אפילו מתערובת איסור שנתבטל ברוב מעצמו. לאפוקי במפלי אין האיסור עדיין לפנינו בודאי, דמימר אמר האיסור נפל ולא יזדמן שום דבר אסור לפיהו, הלכך במבטל לא קנסינן שוגג אטו מזיד משום דודאי לא ירבה במזיד כדי לאכול האיסור הבדור, משא"כ אם הפילה שיתלה לומר האיסור נפל לים. ובהכי ניחא נמי מה שכתבו הפוסקים לענין ביטול חד בתרי וז"ל ומיהו אע"פ שנתחכה חתיכה אחת אין תולין לומר האיסור נתחך ונתבטל ויהיו כולן מותרין כו' כן נ"ל (נאר שפא פי' מ'):

יט אבגד מיי' פ"ז מהל' ע"ז הל"י טוש"ע יו"ד סי' קמ: **כ** ה מיי' פט"ז מהל' מאכלות אסורות הל' ד טוש"ע יו"ד סימן קי סעיף ג:

כא ו מיי' שם הלכה י עי' במ"מ טוש"ע שם סעיף ח:

מוסף רש"י

אפילו דם בכוס. ומת המשתלח, לא נלחה הדם אלא מביא שעיר אחר ומזווג לדמה וכשר הדם למתמיתין וזה ישתלח, ולשון אפילו דנקט משום דשלשה מחלוקות בדבר, איכא למ"ד אפילו בעלי חיים נדחים דקתני ואם משהגיל מת אחד מהן יביא שניס ויגריל עליהם כגתמילה. והשאר ידמה, ואיכא למ"ד מביא חבירו אלא בהגרלה, דבעלי חיים אין נדחין והגרלה לא מעכבת, אבל דם בכוס ומת המשתלח ישפך הדם, דשחוטין נדחין ואין מחכין ונלחין, ואמאי תנן המנרי למימר אפילו דם בכוס מזווג לו אחר (לעיל לד:) **אלא שנים שנים.** זוג זוג יקריבם, דאיכא למימר מינו דהאי לאו אפילו אם לא אם לא אם לא